ВЕЧЕРНИЦѢ.

ЛИТЕРАТУРНЄ ПИСЬМО ДЛЯ ЗАБАВЫ И НАУКИ.

Число 40. Львôвъ дня 6. Грудня 1862.

МИХАЙЛО МАКСИМОВИЧЪ

ТАРАСОВИ ШЕВЧЕНКОВИ.

25. Марця 1858.

На святе Благовѣщенье
Тебе привѣтаю,
Що ты, друже мôй, вернувся
Зъ далекого краю!
Ой, якъ дуже за тобою
Тужила Вкраина;
Усе тебе споминала,
А якъ мати сына.
Твои думки — туманами
По лугахъ вставали;
Твои слезы — росицею
По степахъ спадали;
Твои пѣснѣ — соловейкомъ
Въ садахъ щебетали . . . .
Да що й казати! Треба, кажуть,
Великои хусты,
А щобъ людямъ завязати
Говорливі усты.
А тепера вже й не треба,
Бо вже время иньше:
Теперъ людямъ говорити
И дыхать вôльнѣше.
Хвалить Бога! . . . Вже й ты зъ нами,
Нашъ любый кобзарю!
Бувай здоровъ — намъ — на радôсть,
А собѣ — на славу.
Перебувъ ты тяжке лихо
И лиху недолю
Заспѣвай же новыхъ пѣсень
Про людськую волю;
Заспѣвай намъ такихъ пѣсень,
Щобъ мати - Вкраина
Веселилась, що на славу
Тебе породила!

ДІВОЧЕ СЕРЦЕ.

Идилія П. Куліша.

(Дальше)

ІІ.

Якъ изійшла вечірня зіронька та, повечерявши, старі люде спать повкладались, сільска молодіжъ почала черезъ широкий ставъ перегукуватись. Соловъі зъ обохъ боківъ ставу по вербахъ висвистували; озвалася вода стома голосами. Зорі наче потонули въ ставу и поузъ берігъ тремтіли, розпливались искорками, та й зновъ у глибину поринали и тихо въ глибині сяли, ти-бъ сказавъ розмовляли зъ небесними зорями. Изійшлися до купи паробки зъ дівчатами, почали своє кохання у пісняхъ виспівувати. Тілько й нема міжъ ними Игната вдовиченка та молоденькоі Оленки. Далеко теперъ десь Игнатъ сидить, знакомого голосу не чуючи; а Оленка лягла спати, та й підплила гарячими слізми въ коморі. Довго вона плакала, слухаючи співи соловъіні та дівоцькі пісні; середъ ночі встала, тихесенько викралась изъ комори, тихесенько перейшла черезъ двіръ, майнула білими рукавчятами на перелазі, втонула въ вишневому садку, вирнула зъ садовоі темряви коло хати вдови Загірнеі. Не спала бідолашня мати, почула якъ Оленка въ віконце стукнула, обізвалась, упустила іі въ хату.

— Матінко моя рідна! каже Оленка, обхопивши іі плечі, — люблю твого Игнатка якъ свою душу. Я пропаща безъ его на світі. Блалослови мене, матусю, ити за нимъ на край світа. Нехай вінъ не мучитця міжъ чужими людьми самотою. Я его люблю, вінъ мене любить, — намъ обомъ буде легше, якъ ми побачимось що - дня хоть на часиночку.

— Голубонько Оленко! що оце ти видумала? У тебе жъ батько й мати, у тебе брати й сестри: якъ іхъ покинути?

— Нема въ мене теперъ ні батька, ні матері, наймату сю! Ти міні батько й мати, а твій Игнатко вся моя родина. Не зможу я безъ его въ світі про-

жити, у сиру землю пійду. Чи лучче жъ імъ на столі мене побачити?

— Ні, моя доню, коли йти кому за Игнаткомъ, то лучче міні, одинокій матері.

— У тебе, ненечко, худоба на рукахъ и батьківщина Игнатова; тобі не можна всего кинути....

— Не можна, не можна, промовила вдова плачучи, ато-бъ я вже й у дорозі була, я бъ за нимъ зузулею летіла.

Довго вони вдвохъ говорили, довго впиняла вдова Загірня Оленку, лякала іі світомъ широкимъ, людьми чужими, пригодами несподіваними. Не злякалась нічого молода Оленка; на вічні найми себе обрекала: „Годитиму, служитиму, нігде не загину. Богъ намъ поможе, твоі молитви, нене, зъ усякоі пригоди насъ визволять.“ Такі слова вона промовляла, мовъ пісню співала. Раділо гірке материне серце, що іі синові мовъ изъ-за чорноі хмари сонечко присвічує. Жаль ій було тілько дитини молодоі, у чужій чужині не буваловоі. Боялась вона, щобъ зъ сего не вийшло ще більшого лиха, якъ слідомъ за іі синомъ згине й чужа дитина. Не знала що Оленці казати, замовкла журячись. Далі ще каже:

— Ти-жъ подумай, моя кришечко Оленко, якъ тобі село покинути, коли въ тебе ніякого паперу не має? Да тебе всяка судова погань заарештує, ганьбу тобі велику зробить, до-віку сорому не збудесся.

— Я вже про се думала, ненечко у мене ще зъ весняноі доби єсть такий папіръ, щобъ міні вільно було по людяхъ служити. Ти знаєшъ, яка въ мене старша сестра не добра, яка злюща. Вона міні була прачемъ руку перебила; а мати іі дуже жалує и одъ панотця обороняє, такъ я випросила въ панотця такий папіръ, щобъ міні дома не жити. Вінъ и лежить, той папіръ, за образомъ. И пішла-бъ таки я зъ дому, та заеталась, що Игнатъ близенько, щобъ зъ Игнатомъ твоімъ що-вечора побачитись; а теперъ мене ніщо не зупинить.

И радіє и боліє душею старенька мати.

— Доню моя! каже, — не нарекай же на мене, якъ — не доведи Боже — инше воно станетця, ніжъ ти собі міркуєшъ.

— Вкупі зъ Игнаточкомъ не страшне міні ніяке горе! скрикнула Оленка, обнімаючи и цілуючи бідолашню матіръ.— Нема міні життя на світі безъ его, и не буде.

Довго вони ще розмовляли, довго прощались и плакали. Вернулась Оленка у свою комору и тихо, передъ світомъ любо заснула. Уві сні побачилась изъ своімъ Игнаткомъ десь на чужій стороні, приголубила его, заспокоіла, мовъ дитину, журливе его серце заколихала.

III.

Чужа сторона, далека земле холодна не плодюча, плугомъ не орана, купъямъ засіяна! проклялн-бъ ми тебе великою клятьбою; запалась би ти на віки одъ нашого слова гіркого, одъ нашихъ ревнихъ слізъ; та живе въ тобі не одна душа спасенна, товчутця въ тобі наші земляки, якъ той Марко по пеклу. Нема въ тобі ясного неба нашого,— вони любимъ, жалібливимъ поглядомъ на ввесь миръ християнськй тебе освічують. Нема въ тобі нашого дерева густого, кучерявого, нашихъ травъ шовковихъ, нашихъ квітокъ дібрівніхъ,— вони серцемъ багатимъ тебе, убогий краю злиденний, мовъ пишний садъ искрашають. Не чути въ тобі соловейка весняного, — вони своєю мовою солодкою твоі зрадливі вітряні пустині наповняють.....

Таємнича доля судила Олені опинитись на чужій стороні хутко; мовъ у ві сні вона у великий, пишний городъ перелетіла, у той-то городъ, де, мовлявъ, тільки церкви та палати, та пани пузаті, и ні однісінькоі хати. Зуспіли іі въ - наймахъ добрі люде, що въ сему городі неволею проживали и на Вкраіну на короткий часъ, мовъ у вирій, завітали. Молоді люде, панъ исъ панією, и діточокъ у нихъ двоє,— дві дівчинки. Звались вони скрізь по селу, де вона наймичкою въ козака служила Панъ Иванъ и Пані Ганна; більшъ іхъ ніякъ не звали, ані прозивали. Любили іхъ козаки и козачки и козача дітвора дуже, що вони съ простоі хати у пани вийшли, и всякими мовами вміли съ чужоземцями розмовляти, та й не пишались тимъ передъ сільскою громадою, и одежу нашу просту носили, и звичаі наші рідні шанували. Бачять вони наймичку въ козака, молоденьку, моторну й працевиту, роспитали, що вона за людина, довідались, що вона дитина отецька, та ради свого кохання пійшла по людяхъ служити. Порадились панъ Иванъ съ панією

Ганною, видумали, якъ ій подать руку у іі долі тяжкій. На шляхъ непевний молоде дівчя вийшло, сподіванками тільки шляхъ міряло. Знали вони, що то за міра; бачили світу багато, то вжахнулись тиі долі, що ждала нашу Оленку десь у далекому тумані. Отъ почали іі до себе закликати. Панія Ганна вміла розмовою любою, ласкавою журливе серце іі собі зъєднати, мовъ дитину іі до себе принадила.

Тутъ и Игнатъ Загірній, той бідолашній вдовиченко, стоявъ изъ своімъ полкомъ; и его вони до себе въ хату закликали. Кохана пара, мовъ у батька въ матері, въ іхъ гостювала. Понятливий бувъ Игнатъ зъ-роду, хисткий, проворний, то его ще въ москаляхъ и не бито; та й шанувавъ себе козакъ, то вже все переймавъ, згнітивши серце, чого тамъ его учено, и старший похвалявъ его на муштрі, Ще-жъ якъ на те, трапилось такъ, що старший надъ Игнатомъ бувъ могодесенький офицерикъ. Прозивався вінъ Кавунъ, и якъ назве було копитанъ Кавуновимъ, то вінъ и просить, щобъ его такъ не величавъ, бо я, каже, свого отецького прізвища не цураюсь. Якъ же дочувсь про се панъ Иванъ одъ Игната, — „се-жъ“ каже, „нашъ!“ тай заговоривъ до его по нашому въ церкві. Офицерикъ трошки спікъ рака, що одвикъ по своему розмовляти, бо его зъ - малечку на столицю заслано, и недавнечко, мовъ пташку съ клітки, випущено; а про - те, любе ему було слово пана Ивана, и зайшовъ вінъ до его съ церкви на очинашъ. Се-жъ тільки для звичаю такъ его запросивъ до себе въ гостину панъ Иванъ, а тутъ уже й обідъ неділешній поспівъ. Багато до пана Ивана козацтва зібралось. Тутъ и Игнатъ изъ своєю голубкою. Отъ, розговорились трапезуючи зъ Офицерикомъ Кавуномъ и нарадились, якъ би Олені по селахъ за полкомъ не ходити, бо всякі люде міжъ хазяинами бувають, то щобъ не дознала вона наруги за своє щире кохання; та й що съ того кохання далі буде? Постановили громадою застільнею такъ: щобъ узяти добримъ панамъ Оленку зъ собою до дітей за няньку, а тимъ часомъ молоденький Кавунъ офицерикъ порадіє Игнатові, щобъ его, якъ моторного, зростомъ високого, обличчямъ гарного москаля, вибрано въ гвардію. Отъ Оленка и не ходитиме більшъ изъ села въ село; буде вона проживати міжъ хорошими людьми — земляками, дарма що на далекій чужині, а тамъ уже якось доля іі зладнаєтця; часъ и діло покажуть, якъ ій краще въ світі прожити. Ще такі добрі люде були той панъ Иванъ и Пані Ганна, що й до батька матері-Оленчиних поіхали и іхъ заспокоіли и Оленку до батька-матері привезли и блалословення ій випросили.

Звеселилась не одна душа съ того благого учинку столичніхъ нашихъ земляківъ, що мовъ не хотя панами звались, а були душею и словомъ прості и чесні, мовъ зъ-роду изъ села изъ рідноі хати не виходили; а не хто вже, якъ удова Загірня раділа. „Святе добро!“ рекла вона, зъ радощівъ плачучи, „кажуть люде, що тебе въ світі не має. Ні тижъ таки — есть на евіті, тільки що рідко тебе чоловікъ грішними очима зуздрить!“ Такъ вона прорекла, мовъ проспівала, здіймаючи до неба руки. И що то вже Оленку цілувала! якъ іі до матерного серця горнула! И рідна мати оступись передъ нею, бо велике діло непорочня печаль въ одинокому серці.

Левади рідні, голосні, співучі! стави зъ шумливими вербами! дівочі игрища незабутні! покидає васъ вродлива дівчина, краса всего села, материна втіха, батькова осолода, веселость усіхъ добріхъ громадянъ. Кохання ій голубине крилля дало; знялась, поленула далеко — далеко. Нехай буде темрява въ чужому краі, — світить у неі въ душі не вгасиме світло. Нехай лютують морози, — у неі въ серці весняні квіти процвітатимуть.

(Д. б.)

ДОБРА ЖѢНКА И ЛИХОГО ЧОЛОВѢКА ПЕРЕРОБИТЪ.

Сказка народна, написана Ѳомою Пельвецкимъ.

Львôвъ. Типомъ Института Ставропигійского 1861.

Пôдъ такимъ титломъ появилася у насъ, пôвтора году назадъ, книжка, забôльшки по правдѣ не величка, но за те коштовна для нашои щиро-народне руськои литературы.

Но що-жъ? Якъ все друковане оставалось у насъ безъ оцѣнки и правдивого осудженья єго вартости (окрôмъ похвалы выдавателя), такъ и та книжка надруковалася, прочиталася, а ôтакъ и забулася. Намъ, що взялисьмо собѣ за несхибный цѣль, розвивати нашу литературу на рôдныхъ основахъ, выпадало-бъ, видиться, переходити и розбирати всѣ до сего часу у насъ появившіся книжки, щобы и самымъ лѣпше роздивитись, що для нашои літера-

туры доси на пôдкарпатськôй Руси зроблено, та що намъ передъ всѣмъ робити належить.

Но на всѣ тй працѣ, не стало бъ на разѣ нѣ мѣсця у нашôмъ письмѣ, нѣ часу до волѣ — такъ мусимъ на теперъ ограничитись на тй утворы, котрй найбôльше пôдпераютъ гадку основну Вечерниць. Тымъ за особливый обовязокъ тримаемо собѣ, роздумати коротенько ось-ту повѣсть П. Пельвецького.

Не одну вже справдѣ написано у насъ повѣсть и въ бôльшôмъ и меншôмъ розмѣрѣ, но повѣстямъ тымъ не ставало тои цѣхы, котра зробила-бъ ихъ народними руськими. Шановнй авторы брали собѣ до оброблѣнья по большôй части станъ духовный — але не той старый поважный — но новѣйшій котрый пôдъ вплывомъ спадня (западу) прибравъ ôдъ части уже звычаи и забаги свѣту (якъ его тамъ зовуть) образованого, а зъ ними затративъ и свою руську истоту. Другй знову, хоть найшли правдиву дорогу, и взяли собѣ належитый предметъ до литературнего оброблєнья, т. е. сельскій нашъ народъ, не ôддали его истоты такъ, якою вона е справдѣ, а перекручуючи ѣѣ, (не кажемъ нарочно, але за-для недостаточного придивленьяся народовй) намалювали ѣѣ нй сякъ нй такъ — словомъ при добрôй волѣ не ставало або силъ або ôдповѣднеи працѣ.

Но всѣ тіи хибы гинуть уже въ повѣсти П. Пельвецького.

Подѣя у его оповѣданью представлена, взята изъ щоденного житя нашого народу. Давъ намъ Ш. авторъ спôзнати одинъ образъ одну карту зъ живои тои народнеи исторіи, въ котрôй бôльше всемірнеи правды, якъ у якому ученому историчнему дѣлѣ, до котрого историкъ-критикъ назбиравъ матеріялôвъ изъ свѣту на доказъ свого оповѣданя. За правдивôсть розказу своего заручивъ Ш. авторъ, каже бо, що ему ось те оповѣвъ панотець, а тому дѣдъ, що знавъ самъ того чоловѣка, зъ котрымъ таке злучилося. Но и безъ тои заруки повѣрить кожній авторови, бо хочъ бы и притче розказана у его оповѣданью не злучилася, то злучитися вона могла, авторъ одже малюе вѣрно, (що е головною задачою повѣстеписателя) бо представляе нашъ людъ такъ, якъ мы его въ щоденнôмъ его поводженью видимо.

За основу до тои повѣсти взяте одно велике нещастье нашого народу, одинъ гôркій наслѣдокъ зъ кôрвавои и слезавои его исторіи, той ларъ злиденнои и щебратои долѣ, т. е. піянство, котре такъ страшно народъ нашъ затруває, котре не дає ему пôдноситись и правдивôй просвѣтѣ по-мѣжъ нимъ ширити ся.

Трапляє ся не разъ, жіє чоловѣкъ щасливо у своєй хатѣ зъ своею рôднею, ажъ десь пôдступить пôдъ серце, якась-то туга, що обôйме его душу якійсь жаль, що кидає его въ бездонну пропасть — ôнъ стає пити, пропиває все, а тимъ руйнує своє домашне щастье и свôй супокôй, якъ се власне у тôй повѣсти представляеться.

Пьянство представлено тутъ не якъ на якôмъ бездушнôмъ казанью, зъ додаткомъ якои моралки (въ такôмъ дусѣ писали у насъ де-якй книжки та розговоры но роздивлено окомъ помилованья, яко причина нещастья и бѣды.

Яко пôдшептачи до пьянствуванья выступаютъ люде подôбнй нашому пьяницѣ; а на супротивъ нихъ поставлена истота зъ великою моральною силою, котра своею любвою и прихильностію ратує запропащену вже душу.

Цѣла подѣя коротко розказана ось така: Бувъ собѣ чоловѣкъ, отъ якъ звычайно нашй люде, мовлявъ, нй добрый нй лихій, нй багатый нй бѣдный; якъ коли, то господарувавъ и чемно и хорошо, но якъ часомъ приступила яка манколія або каникула, то давай пити, и неразъ такъ зо три педѣлѣ напивався тай протрачувавъ своє зароблене добро, а тодѣ вже дарма, щобъ обôйшлося безъ бійки або щобъ съ кимъ за чубы не поводитися, а за те часомъ и въ доминіи не ôдсидѣти. Такій бувъ собѣ Федько Недбайло. Чи то зъ допусту Божого, чи таки, щобъ покаятися, одруживъся ôнъ дальше, тай було трохи устатковався. Ажъ знову навернулася ему давня привычка, ставъ знову до коршмы учащувати статокъ протрачувати, съ пьяницями за чупры водитися, а прійшовши до дому пьянымъ, жѣнку грызти та бити. Оттакъ чи догрызъ, чи добивъ ôнъ свою жѣнку и, сердешна, умерла. Одружився съ другою, и друга пôшла за нею; а такъ и третя и четверта. Захотѣвъ ôнъ женитися въ пяте, но вже дѣвчата побоюються за него ити, и родичи не хотять донекъ своихъ за пяницю ôддавати, хочь и не старый ще бувъ Федько. Ажъ тутъ, найшлася одна истота, котра офѣровалась зъ нимъ одружитись, дорѣкаючи всѣмъ помершимъ его жѣнкамъ, що не вмѣли ему догоджувати, и его не любили. Отъ и оженився нашъ пьяниця у пяте. Жѣнка слухняна и газдиня добра, порядкує и господарить всюди, и чоловѣка поважає, зовсѣмъ Федька своею добротою переробила. И до коршмы не ходить, и господирства пильнує ажъ надто хорошо. Ще разъ по правдѣ вытягнули сусѣды Федька на якусь тамъ справу громадську до коршмы, ще разъ повторивъ ôнъ давню свою навычку напитися и выбити жѣнку; но тая перетерпѣла, и се безъ фуку знесла терпеливо, а Федько, вытверезившися, пôзнавъ свôй блудъ и хотѣвъ було ѣѣ перепросити, но вона простили ему ще тодѣ якъ ôнъ ѣѣ такъ несправедливо набивъ. Ôдъ того часу ôнъ вже на завше залишивъ своє піянство и не давъ ніякимъ способомъ до коршмы завабитися. Такъ переробила добра жѣнка лихого чоловѣка.

Отъ и цѣла повѣсть! Нема у нѣй анй салоновыхъ интригъ, анй надзвычайныхъ выпадкôвъ; не носить вона на собѣ найменшои цѣхи чогось незвыклого; и мотивы и цѣла подѣя взята изъ буденного житья нашого народу. А скôлько у тому образѣ правды, скôлько всѣлюдського значѣнья! Такихъ образôвъ, такихъ живыхъ исторій доволѣ въ житю нардному; належало-бъ ихъ выявити нашимъ писателямъ якъ найбôльше. Несказана бо въ нихъ глубиня духу, невповѣджена краса.

Такими живими малюнками, взятыми зъ плодовитои нивы нашого народнего духу, можемъ мы выповнити якъ

ншшеайлѣ наше литературне завданье, найбôльше зближитися до предвѣчного идеалу красоты; ними наконець можемъ мы статися и по нашихъ духовныхъ забагахъ небдродными братьми закордонськихъ нашихъ краянъ, такъ якъ однй и и тй самй мы зъ ними по нашôй истотѣ. Бо коли нашъ коханый Изько ставъ найновѣйшими своими творами небдродныммъ Тарасовичемъ, то треба намъ и прозу нашу повернути на той самъ ладъ.

А будуть тй повѣсти певно руськй; бо буде у нихъ представлена народня руська жизня, а не комфортабельне поводжѣнье цивилизованого свѣта; будуть руськи а не французькй звычаи, рускій а не иноземный духъ. Рахуемъ мы у тôмъ дѣлѣ богато на ш. автора „доброи жѣнки"; бо хоть, якъ ôнъ каже, се не его оповѣданье, але его ôдданье. Знае ôнъ серцемъ порозумѣти таку народню историю, що зачуе ôдъ добрыхъ нашихъ людей, и вмѣе щиро и поважно въ пренадлежный способъ ѣѣ выявити.— Приробнавши отсе его оповѣданье зъ оповѣданьями, надрукуваными на Украинѣ, можемъ мы поставити его у пару зъ оповѣданьемъ Ганны Барвѣнокъ „Лихо не безъ добра."

Одно тôлько можемъ закинути ш. авторови: чому ôнъ назвавъ свое оповѣданье сказкою. Пôдъ сказкою звыклими розумѣти тй розказуванья, що-то будучи малыми дома въ довгй вечеры зимовй ôдъ пряхъ зачували. Се не сказка! правдива повѣсть жатья народнего, и до того имя мае вона повне право.

Коштовна сталася намъ ще сья невеличка книжка и листомъ ш. автора до выдавателя ѣѣ. Есть-то короткій житьепись автора. Въ нему малюе намъ авторъ любо и прiемно съ цѣлимъ выльяньемъ серця дитинячй свои лѣта, якъ ôнъ весело и щасливо въ родиннôмъ дому гулявъ якъ та пташина на волѣ, якъ строивъ невиннй фиглѣ, якй надѣѣ клали на него его родителѣ и запôзнае насъ въ конець зъ двома старыми нашими станами, котрыхъ або часъ зовсѣмъ затративъ, або самй звелися у невѣчь т. е. зазнаемивъ насъ зъ старыми солтысами и дяками. Першого намалювавъ намъ въ лицѣ свого ôтця (бо за такого мусимъ его по правдѣ тримати), а другихъ давъ намъ пôзнати короткою згадкою.

У тôмъ дѣлѣ ш. авторъ першій робôтникъ. Нйхто бо передъ нимъ (и по нѣмъ) не згадавъ за тй старй наши станы, що-то такъ поважно и патрiярхально побôчъ себе проживали, не ôдрôжняючися ôдъ себе анй мовою анй звычаями, а при тôмъ вѣрно и зъ замилованьемъ переховуючи власности и прикметы свого стану (все що говоримъ, гадаемъ тôлько про насъ Галичанъ); нйхто не напôмкнувъ намъ хочьбы коротенько анй про старого попа, анй дяка, анй солтыса, анй мѣщанина ани дѣда. А прецѣ великого стояло дѣло познакомити насъ зъ всѣми тыми сынами святои Руси, тымъ бôльше, що всѣ вони або зледащѣли, або зъ часомъ загибли, тôлько де-не-де може въ поединьчихъ лицяхъ переховують ся ихъ останки. Належало-бъ про те ихъ выявити, дати имъ ôджити въ литературѣ, коли на явѣ ихъ вже бôльше немае.

Въ такôй малôй книжочцѣ отъ-же обдаривъ насъ ахторъ такою коштовностію, въ такъ короткихъ словахъ познаемивъ насъ тôлько зъ нашою стариною.

А при тôмъ все оповѣдано щиримъ, сердечнымъ, руськимъ словомъ, способомъ знатока нашои народнеи истоты въ декотрыхъ тôлько мѣсцяхъ напотыкаемъ якйсь то буцѣмъ „образованнй" не - народнй фразы. — Не знаемъ, до кого сю вину ôднести.

Сказали мы коротенько нашу гадку за оповѣданье п. Пельвецького. Тымъ нашимъ щирымъ словомъ гадаемъ за вôзвати ш. автора, абы той выявивъ намъ бôльше зъ такихъ гарныхъ, теплыхъ, правдиво народнихъ оповѣдань.

Оттакъ, пане Өомку! сказали Вы, що багато знаете такихъ оповѣдань, котрыхъ зачули Вы або ôдъ чужихъ людей, або таки ôдъ власного панотця покôйника. Отже нахъ гадайте собѣ яке зъ нихъ, возьмѣть гарненько перо до руки, напишѣть гай пришлѣть або у нашй „Вечерницѣ" або таки такъ надрукуйте. Зробите Вы тымъ не малу прислугу народнему нашому слову, а мы Вамъ за Вашу працю скажемъ щире „спасибôгъ!"

Львôвъ, дня 28. Листопада 1862.

.......ъ

БАБА, ЧОРТЪ И ЛЮШНЯ.

(Казка)

Ѣхавъ дѣдько зъ Коломыи,
Тай загубивъ люшню,
'Шла Вамъ баба зъ Отынйи,
Пôдоймила люшню.

„Боже добрый" — погадала —
„Кобъ ще крупъ я мала,
Я зварила-бъ гнетъ и кащу,
Люшневъ затопила!"

Та якъ тôлько те сказала,
Вѣтромъ заиграло,
И на мисцѣ крупъ за кварту
Передъ нею впало.

Пекъ — пекъ доле! неуроку!
Кобъ ще пѣчъ якая,
Невибажна, безъ желѣзцѣвъ
А добре теплая."

Сталось воли — пѣчъ желанна
По при бабу стала,
Не выбажна, але тепла,
И широка кагла.

Бувъ и запѣчокъ тамъ навѣтъ,
Бабѣ кости грѣти —
А по теплôмъ живобитью,
Зъ запѣчка умерти.

„Тфу — се дивнӣ небелицѣ!"
Дивовалась баба;
„Ще до того станься хата,
Бо ми такъ потреба."

Вжежъ и хата знатижъ зъ ôдки?
Взялась выгодная,
Лишень одна тамъ не була
Мати угодная!

Щожъ робити? баба въ щастю
Каже „я прiймаю - -
Вже сама тя постараю,
Отче Николаю!"

Нинѣ ще бы — хутко, швидко —
Добрымъ духамъ клонюсь —
Чоловѣка вамъ старатись,
Бо сама я боюсь."

Ледви тое выпопѣла,
Ажъ ту скрипли дверӣ,
А молодчикъ ясноокiй
Явитъ ся въ кватырѣ.

„Добрый вечêръ!" — „добрый вечêръ!"
Я Васъ не хотѣла,
Бо въ Васъ очӣ половiи,
А борода бѣла."

„Моимъ мужемъ мусить бути
Хлопець чорнобривый,
Гарный, жвавый, меторненькiй,
И якъ лѣсъ кудрявый."

Сталось — счезъ молодчикъ русый,
Зъявивъ ся кудрявый,
Зъ чорнымъ окомъ, якъ о пôвнôчъ
Страшный яръ темрявый.

„Пекъ — пекъ, запекъ неуроку,
Тожесь красный мужу!
Чорнӣ очи чорнӣ бровы
Цюлювати мушу."

И обнявше цюлювала
Чорнӣ очи много,
Чорнобрывый неперечивъ
Бабусѣ нӣчого.

Лишь потому зъ нею разомъ
Фуркнувъ десь въ безодня,
Пѣчъ изчезла — хата счезла,
Осталася.... люшня.

В. Залозецкiй.

МАТЕРIЯЛЫ ДО СЛОВАРЯ.

Зобранӣ Илькомъ И. Магурою.

(Продовжѣнье)

Баламутъ — манякъ; Futtersack, (den man an die Deichsel bindet, um die Pferde zu füttern).
Барышêвне — Mäklerlohn.
Барышêвнiи дѣла — Mäklerei.
Берегулька — Uferschwalbe.
Блысканка — Bachstelze.
Бузя, - яте — das Junge (bei den Störchen).
Бѣганка, 1) das Hin- und Herlaufen 2) Durchfall.
Варильникъ — Kochtopf.
Возьдѣкати, вывозьдѣкати — стягати, выстягати, züchtigen.
Вощити (чоботы) — wichsen.
Выгина — Biege.
Выгôнщина — Hutgeld, Hutlohn.
Вѣнцѣ мн. ч. — Hals (am Topfe).
Вѣсенъ бути (о чѣмъ), wissen, (von etwas); ôнъ ни о чѣмъ не вѣсенъ, er weiss von Nichts.
Галаеватый, галайковатый — schwatzhaft.
Галай, - ко — Schwätzer.
Гибѣти — гибнути, — darben.
Гичь, гичка, гичье, — Kräuterich, Blätterwerk.
Гидити, — einen Ekel vor etwas haben.
Гидъ — Ekel; на гидъ переходити, сходити, zum Ekel werden d. i. verachtet, verabscheuet werden, на вѣчный гидъ перейти, зôйти, ewig d. i. immer verachtet werden.
Гидѣти, огидѣти — einen Ekel erregen.
Гладити — опыхати (по пересѣяню) — enthülsen.
Гладоня — eine schmucke Weibsperson.
Глиняникъ, глинянокъ — кальникъ (судина зъ глиною до мазанья)
Глодати, — drücken, pressen (als enge Schuhe, Stiefel)
Глуханя, глушъ — Nervenfieber.
Глуха улиця — Sackgasse.
Гнилавець — ein Mensch mit unreinen Säften.

Гнилавый — faul, verfault.

Гнилоѣдъ, - да, гнилоѣдникъ, - ця — Knauser, — in.

Гнѣдити (хлѣбъ въ печи) — bräunen.

Говтати, уговтати, — zahm machen, bezähmen, н. пр. коня.

Го̂дъ — das Jahr, чорный го̂дъ — schwarzes d. i. unglückliches Jahr; кому чорный го̂дъ справити, einem ein schwarzes (unglückliches) Jahr bereiten d. i. drohen Schlechtes zuzufügen, чорный годъ мати ein schwarzes (schlechtes) Jahr haben; бодай го чорный го̂дъ напавъ, möge ihn ein schlechtes Jahr treffen (dass ihn der Teufel hole.)

Голикъ, погариско — Brandstätte.

Голина, — harte Korngattung.

Голобити, заголобити — плѣшити — keilen, einkeilen.

Голобо̂сь — прабо̂сь, mit blossen Füssen; прабо̂сь (голобо̂сь) обувати, den blossen Fuss beschuhen.

Голодня — Ausgehungerte', голодня бере зъ огня, Noth bricht Eisen.

Головачъ — Kaulkop.

Голомша 1) hordeum nudum 2) fig. ein armer Mensch.

Голомшивый — aller Mittel entblösst.

Голомшити, — bloss oder nackt machen.

Голоснюкъ — Klaffer.

Голотечина, голотечь, — das Freie.

Голунъ — ein armer Schelm.

Гоны, полевиця — Feldweg.

Гора, по̂дъ — Dachboden.

Горбовина — Hügelgegend.

Го̂рка, подро — Heuboden.

Го̂рный — letzt, н. пр. го̂рный разъ кого видѣти, го̂рныхъ пять крейцаро̂въ мати.

Го̂рный зъ душею, — mutterseelenallein.

Горопашникъ ця — ein habgieriger Mensch.

Горопашный — habgierig.

Горопашливый — habsüchtig.

Городникъ, рыскаль — Grabschaufel.

Го̂рчавѣти, го̂рчѣти — bitter werden.

Грабарка — Schindanger.

Граблиско — Rechenstiel.

Гримати, - нути 1) stark klopfen (an die Thür) 2) hinplumpsen.

Громадильникъ — Heumacher.

Громовиця — Donnerwetter.

Грошиство — eine Menge Geld; у него грошиства безъ суда, er hat eine unzählige Menge Geld.

Грубаръ — Grossbauch.

Грудниця — Brustbein, Bruststück.

Грястати, огрястати ся — sich reinlich anziehen.

Гудити — tadeln.

Гупало — Rohrdommel.

Гуркало — Bachwasserfall.

Гуркати — rauschen.

Гущавина, гущавникъ, гущакъ — Dickkicht.

Гущавый (лѣсъ) — dicht.

Дереза — eine streitsüchtige Person.

Держало — Löffelstiel.

Деркати — klappern.

Деркачъ — Klapper.

Дерунъ 1) Schreihals 2) Leuteschinder.

Догаряти, - рѣти — drücken, schmerzen.'

До̂йниця — макотра — Reibschüssel.

Доправській — ächt, н. пр. золото, макъ.

Дотыркати, - нути ся — anrühren, leicht berühren.

Драла — Lump.

Драловати — fliehen.

Дро̂ска — (на ремени) Sprung.

Дроскати ся, (о ремени) — springen.

Дубне решето — ein Bastsieb, womit man Lohe durchsiebt.

Дубниця — Beize (bei Gärbern).

Дубный прикадокъ — Lohgrube.

Дубо̂вка — Gallapfel.

Дубъ, genit. дубу, 1) Eichenrinde 2) Lohe

Дудиця — стрѣлка (на капелюхъ) — Strohhalm.

Дурація — Wahnsinn.

Дурбарь — Dummkopf.

Дурноха — Nervenfieber

Дѣдько — Poltergeist.

Дядина — Tante, Muhme.

Єднолѣтець — тиця — einer, der (eine, die) mit einem (mit einer) andern von gleichem Alter ist.

Єдносталковецъ — Gabelpferd.

Єдносталковый — einspännig, н. пр. во̂зъ.

Єдносталокъ — Einspänner, Gabelwagen.

Жвянда, - ло, Brummbart.

Жвяндати — brummen.

Жмутъ, - жменя — Handvoll.

Похибки у словарцѣ въ ч. 36.

Барышêвникъ — Mäkler.

Барышъ, зыскъ — Gewinn.

Витушка, самотêчка — Zwirnstern.

Воротати, оборотати, (опыхати, товчи передъ сѣяньемъ) 1) enthülsen (просо) 2) stampfen (дубъ).

Воскресъ, Lebensfrische.

Вспоминокъ, не днесь вспоминкомъ, ohne heute zu erwähnen (говориться въ свята о роботѣ).

(Дальше буде).

ЛИТЕРАТУРНИ ВѢСТИ.

Всеч. Скоморовскій, приходникъ въ Березовицяхъ окр. Тарноп., жертвовавъ свôй словарь малоруській — овощъ довголѣтнои працѣ, — въ благо народу — пôдъ тыми условіями а) щобы тôй его словарь котрый має въ объемѣ 5 досыть спорыхъ томôвъ писаного листу, — бувъ употребленъ яко матеріялъ до Словаря, котрый пôдъ покровомъ Высокодостойного П. Совѣтника Лавровськсго має выраблятися. б) Щобы послѣ того бувъ принятый до Библиотеки въ Домѣ Народнôмъ. Словарь сей є дорогоцѣннымъ скарбомъ для малоруського языка, и нѣколи не перестане нимъ бути; — понеже въ нѣмъ не находиться ни одно слôвце котре не булобы выняте зъ устъ нашого народу. Є то про тоє памятникъ чистои живущои народнои бесѣды. (Василь Ильницкій.)

Слово доносить въ 94 Ч. „що еще передъ рôздвянными святами — яко дарунокъ на коляду — выйде зъ печатнѣ Ставропигійськои нова надзвычайно занимательна повѣсть пôдъ загл. „Не - Святоюрщина въ маньерахъ, одежи, конверзаціи и мнѣніяхъ.“ Сочинителемъ єсть Г. Василь Дмитровъ Залозецкій, одличившійся своими повѣстями зъ житія нашои Руси въ фелетонѣ лучшихъ нѣмецькихъ газетъ Вѣденськихъ. Нынѣ прынявся ôнъ за руське перо, — и помянуте дѣльце ôдкриє въ немъ для насъ повѣстеписателя, котрый одинъ зъ першихъ на Руси стане“.— Щобы и нашу читающу громаду познакомити зъ П. Залозецькимъ, помѣщаємо одну зъ его лѣпшихъ вѣршôвъ, котрі заславъ намъ авторъ ще давнѣйше. Нѣмецькихъ его повѣстей мы не читали, но П. Залозецкій писавъ, такожъ польскій оповѣданья — помѣщеній въ „Przyjacielu domowym,“ перепроваджені гладко и зъ знаємостію языка. —

ВСЯЧИНА.

Фотографіи духôвъ. Одинъ нѣмецько - американській маляръ, Мумлеромъ зовуть корыстаючи зъ добродушности де якихъ людей фотографує духôвъ, Колижъ де хто бажає побачити якого духа н. нр. душу покôйною друга, або свояка, то маляръ вызыває ен; и фотографує легко и вправно, при чѣмъ провѣває якійсь буцѣмъ гробовый холодъ ôдъ чого волосья дубомъ зводиться у тыхъ, „блаженныхъ“, у котрыхъ вѣры бôльше якъ розуму. Образъ звычайно дуже неясный, такъ що й невгадаєшъ, що ôнъ такого представляє, но фотографъ божиться, що причина тому є, що духи не хочутъ стоятм на мѣсци и трохи за скоро счезають. Щожъ на те й казати? Люде вѣрять и платять терпеливо. Громадно тиснуться до маляря, котрый такимъ дѣломъ робить маєтки.

Авторъ одного гидропатичного дѣла, ставить при кôнцѣ тогожъ таке питаня:

„Чи велика а ясна якъ сонце правда, на котрôй основуєся гидропатія скоро буде узнана свѣтомъ? Нѣ.

Чому? Се выясняє намъ Лихтенбергъ такъ:

„Коли Питагорасъ ôдкрывъ свôй теоремъ, жертвовавъ богамъ 100 быкôвъ.— Зъ тои поры, коли ôдкрыє де хто нову, велику правду, стають всѣ быки-ревѣти.“—

ПЕРЕПИСКИ.

Ш. П. Б. и Л. въ Празѣ Повѣсть „Пр.“ не можемъ ніякъ друковати доки не дôстанемъ єи кôнця. До П. М. В. пишемо. „Рушай“ намъ друковати годѣ. Дописъ П. Б. не можемо въ нашôмъ письмѣ помѣстити, такъ передамо єи Редакціи Слова.

Впр. О. Иль. въ Тарнополѣ: Дякуемо имямъ руськихъ семинаристôвъ Ôтцю Скоморовскому за матеріялы до Словаря и просимо переслати ихъ въ нашу Редакцію.

Часопись Вечерницѣ выходить що четверга у Львовѣ.

Цѣна предплаты

Для Львова	за рôкъ 4 р. 50 кр.	за пôвъ року 2 р. 30 кр.	за чверть року 1 р. 20 кр.
По-за Львôвъ	„ 5 „ — „	„ 2 „ 60 „	„ 1 „ 40 „

Предплату ôдбирає: Володиміръ Шашкевичъ пôдъ Ч. 229 мѣсто у Львовѣ.

Одвѣчальный редакторъ Федоръ Заревичъ. Головный сотрудникъ Володиміръ Шашкевичъ.

Въ печатнѣ Михаила Ф. Порембы.